

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy órára ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 241. szám.

Péntek, október 23.

A korona és nemzet jogai.

Nagybecskerek, október 23.

A mostani szomorú politikai válságban élénk vita folyik a nemzet és a korona jogai körül.

Az eszmék tisztázásához járulunk hozzá, ha föllevenítjük itt most kiváló publicistáknak Beksics Gusztávnak erre vonatkozó fejtegetéseit, melyek a közelmúltban hangzottak el.

Beksics e fejtegetéseiben konstatálta, hogy az évtizedeken át tartó parlamenti és publicisztikai harc kimutatta, hogy az 1867-iki alkotás nem adott fel nemzeti jogokat. E harcból a jelen sorok írója kivette a maga részét s minden munkájában, vagy helyesebben vita-iratában igyekezett kimutatni, hogy egyetlenegy korszakban sem történt állami és nemzeti jogokról való lemondás. Jogok lekötése igenis történt. A nemzetet megillető jogok igénybe nem vétele hosszú korszakokon át szintén végbement, az erőszak véres, vagy vértelen műveiről nem is szólva. De alkotmányunk éltető és fentartó szelleme gyanánt egész törvénytárunkat betölti a jogok fentartásának csodálatos rendszere. Különbözhetett a nemzeti és állami jogok gyakorlata tekintetében régi alkotmányunk a 48-iki nagy átalakulástól, vagy a 67-iki kiegyezéstől. A diétai, vagy a parlamenti rendszer más és más korszakot képviselhetek, vagy képviselhetnek. A századokon át tartó gravamenező politika jelenthette az idegen hatalomnak a nemzeti jogokba való folytonos belenyúlását s a nemzetnek ez ellen való tiltakozását. De egy egészen bizonyos s ez az, hogy alkotmányunk lényege minden korszakban ugyanaz volt. Az a lényeg, hogy Magyarország független és semmi másnak alá nem rendelt szabad állam. Közjogunkban, habár nem is mindig a törvénytelen gyakorlatban, állandóan létezett és létezik a magyar állami szuverenitás. Létezik a dualizmusban is és Deák Ferenc alkotása e szilárd és állandó alapon épült fel.

Bizonyos lényeges jogok lekötése azonban megtevesztett még jóhiszemű alkotmánymagyarázókat is.

A külügy és hadügy lényeges alkotó eleme az állami szuverenitásnak. A mely állam külügyi és hadügyi szuverenitását más államra bizná és e jogokról lemondana, megszűnnék államnak lenni. Magyarország hosszú időközön át nem gyakorolta befolyását a külügyekre, nemzeti vederejére is minduntalan rátette kezét a hatalom. De sohasem mondott le akár a külügyek, akár a hadügyek nemzeti intézéséről. És nem mondott le 1867-ben sem az önálló hadsereghez való jogáról.

A joglekötés egészen más, mint a jogfeladás. Magyarország Deák Ferenc alkotása által magyarozva, illetőleg kiegészítve, a pragmática sanctió-t létesítette, a közös védelmet a közös hadsereg alakjában s közössé tette a külügyeket, mint a kölcsönös védelem eszközét. Ekképp tehát vitális jogokat kötött le, de nem idegen állam irányában, hanem csakis a magyar koronával való megegyezésképpen. Nem szerződött Ausztriával a közös ügyekre nézve, hanem törvényt alkotott saját királyával. Harmadik faktor tehát nincs. Az 1867-iki törvényalkotások nem jelentik államiségünk letörését, hanem a nemzet akaratából s a dinasztia és a monarchia közös védelme céljából létesített joglekötést. De oly joglekötést, mely a korona és a nemzet összhangzó akarata következtében változhat s a közös védelem, valamint annak eszköze átalakulhat. Államiságunk épületének egyik főpillérét a nemzet és a korona közt ősidőktől óta létező jogviszony képezi. Azon jogviszony, mely a jogok forrása gyanánt a nemzetet jelöli meg. A korona jogai tehát a nemzet által átruházott jogok. Oly jogok, melyek átruházott körökben is megtartják nemzeti eredetüket, sőt nemzeti jellegüket. Tehát tulajdonképp itt is nemzeti jogok maradnak. Deák tanítása szerint a magyar alkotmányalag gondolatát Verböcziyig kellett visszavinni.

A nemzeti és koronajogoknak ez egészen speciális magyar rendszere segítségével lehetett és lehet bizonyítani a magyar állam függetlenségét és szuverenitását minden korszakban.

Ha pedig a koronára nemcsak Deák Ferenc műve, hanem alkotmányunk hosszu, százados fejlődése sok és lényeges hatáskört ruházott, e kétségtelen ténynek van nemcsak közjogi, hanem egyszermind politikai következménye. A közjogi következmény az, hogy az átruházott hatáskörben a korona a nemzet mandatáriusa gyanánt jár el, a politikai következmény pedig az, hogy a magyar alkotmány oly sajátosság gépezet, mely csak két fő kerekének, a koronának és nemzetnek teljes egyetértés egyesült mozgása által kezelhető. A korona és nemzet belső egységét tanítja a magyar közjog Verböcziy óta. A korona és nemzet belső egységét és összhangját követeli szintén, ha sikeres akar lenni, a magyar politika.

A városi közgyűlés.

Nagybecskerek, október 23.

Az e hó 26-án, hétfőn megtartandó városi közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter leirata az óvó- és tankötelesek összeírásával járó költségek fedezése tárgyában.
2. Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának jóváhagyott határozata a vashidak építésére vonatkozólag kötött szerződések tárgyában.
3. Ugyanannak jóváhagyó határozata a szervezési és ügyviteli szabályrendelete tárgyában.
4. Ugyanannak jóváhagyó határozata a városi előfogatóság bérbeadása tárgyában.
5. Ugyanannak határozata a szőnyeggyárnak adott segély tárgyában.
6. A polgármester jelentése Dungyerszky Lázár által ajándékozott terület tárgyában.
7. A polgármester jelentése a hidépítés menetéről.
8. Ugyanannak jelentése a menedékház megnyitásáról és a felügyelő-bizottsági tagok választásáról.
9. Hivatalos jelentés a városi képviselőválasztásról.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A tolvaj.

Mélyen aludtam, amikor hirtelen erős robaj ébresztett fel. Olyanféle zaj volt, mintha szomszéd szobámban egy nagyobb butordarab esett volna a padlóra. Negyét ütött éppen az óra s macskám iszonyatosan nyivákolni kezdett. Kiugrottam ágyamból s gyorsan felnyitottam a szomszédos szoba ajtaját. A szobában égett a lámpa s egy igen elegánsan öltözött urat láttam magam előtt, frakban, mellén diszez érdemrenddel, amint javában gyüri be értéktárgyait egy csinos utazótáskába. Bár nem ismertem vendégemet, mégis felette ismerősnek tünt fel, mintha a színházban, a korzón vagy valamelyik éjjeli kávéházban gyakrabban láttam volna. Olyan meglepődött, öntelt arcu, amilyenre az első pillanatra rámondják: „Bizonyosau a klubból ismerem.”

Ha azt állitanám, hogy nem voltam meglepetve, amikor hajnali négy órakor egy frakkos urra bukkanok lakásomban, bizony túloznék. Mégis meglepetésem nem nyilvánult ijedségben vagy haragban, amint az rendesen történni szokott. Sőt őszinte jókedvre hangolt az a tudat, hogy nem közönséges betörővel van dolgom, akinél még az életem is kockán foroghat, hanem egy elegáns urral.

Megjelenésemre az ismeretlen abbahagyta a csomagolást s derűsen felnevetett.

— Kedves uram, bocsásson meg, hogy véletlenül felköltöttem . . . De higgye meg, ez részben nem is az én hibám . . . Nagyon is finomak

a butorai s a legparányibb feszítővastól is recsegeve törnek szét . . .

Bizony a szobában minden össze-vissza volt forgatva. A szekrények fiókjai kihuzva s kis empire-írásztalom, amelyben értékeim és családi ereklyém voltak, a szőnyegen hevert szétmálva . . . Egy szóval, valóságos zsákmányolás képe tárult elém! Mialatt a pusztulást fájó szívvel szemléltem, vendégem megszólalt:

— Pfnj! Micsodák is ezek a modern butorok. Nem gondolja, hogy nagyon is törekenyek? Ugy lesz, hogy ezeket is meglepje már a század betegsége, az idagesség, mint mindent a világon . . .

Csendes, szívből jövő kacagásban tört ki, mintha arról akart volna meggyőzni, hogy kárt nem is szenvedtem. Közbevágtá:

— De hát kihez is van szerencsém?

— Istenem, — felelte a tökéletes gentleman hangján, — talán a nevem egy pillanatra nagyon is meglepné . . . És nem gondolja, hogy lesz még alkamam erre talán szerencsésebb körülmények között? Mert higgye meg, állíthatom, hogy erre a látogatásra egyáltalán nem készültem elő . . . Azért tehát, ha nem haragszik, megtartom szigorú inkognitóm.

— Amint tetszik uram . . . az nban mivel magyarázom meg . . .

— Hogy ilyen szokatlan órában s ilyen rendtelenség közepett vagyok jelen?

— Igen, bizonyára . . . Ön magyarázattal tartozik nekem . . .

— Ó, mindenesetre. Kiváncsisága jogos s miután, amint látom, már ugys megbocsájtott nekem, ha érdeklí, hát trécseljünk egy keveset.

Előbb azonban vegye föl hálóköntösét, mert hiányos ruházata idegessé tesz. Azután meg hideg is van és könnyen náthát szerezhet.

— Igaza van . . . Egy pillanatra bocsásson meg . . .

— Kérem szépen, csak ne zavartassa magát . . .

Hálósobámban gyorsan magamra rántottam a köntöst és visszatértem az ismeretlenhez, aki ezalatt a pokolig összeforgatott szobában kis rendet csinált.

— De uram, mit farad . . . A szolgálom reggel majd mindent rendbe hoz.

Székkal kintáltam meg s magam is leültem. És amikor cigarettára gyújtottunk, elkezdette:

— Uram, én tolvaj vagyok . . . közönséges tolvaj . . . vagy ha Önnek jobban tetszik, betörő . . . Erre bizonyára nyomban rájött?

— Természetesen!

— Ez becsületére válik éles elméjének . . .

Tehát, tolvaj vagyok. Magam választottam ezt foglalkozásomul, miután szent meggyőződésemmel, hogy ebben a kapzsi, romlott világban ez az egyetlen becsületes, rendes és tisztességes hivatás. A tolvajlás — önök azt mondják: ügyvédi, írói, festői és orvosi foglalkozás — eddig rossz hírű volt, mert akik üzték, jobbra az emberiség sőpredekéből kerültek elő, durva, műveletlen fickók voltak. Az a törekvésem, hogy ezt a művészetet tökélyre emeljem s a tolvajlás tisztelt és irigylet hivatássá tegyem. Ne csépeljünk szalmát, uram, hanem vegyük ugy az életet, ahogy van. A tolvajlás végre is az egyetlen megélhetése az emberiségnek. Választunk egy foglalkozást, ki ezt, ki azt s miután lehet, hát lopunk;

HIREK

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos főispán tegnap hivatalos ügyben Aradra utazott.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor ülést tartott, a melyen folyó-ügyeket intéztek el.

10. Hivatalos jelentés az 1904. évi városi költségvetéséről.
11. A számvizsgáló bizottság jelentése az 1902. évi számadásokról.
12. Hivatalos jelentés az Usztván felállítandó kompról.
13. Hivatalos jelentés a nyomtatványok és irószerek szállítására vonatkozólag megtartott árlejtés eredményéről.
14. Hivatalos jelentés a szénszállításra vonatkozólag kötetendő szerződésről.
15. Hivatalos jelentés a Theisz-féle ház eladásáról.
16. Hivatalos jelentés a gyámügyi szabályrendelet tervezetéről.
17. A legtöbb adót fizetők névjegyzékének megállapítására kiküldött bizottság jelentése.
18. Hivatalos jelentés a városi színház bérbeadásáról.
19. Hivatalos jelentés a város részére szükségelt fuvarozások tárgyában.
20. Hivatalos jelentés a menedékház belberendezési tárgyainak beszerzésére vonatkozólag tartott árlejtésről.
21. Hivatalos jelentés a toronyórák jókarban tartására kötött szerződés lejárta.
22. Hivatalos jelentés az iparos és tanonciskola 1903—904. évi költségvetéséről.
23. Az iparos és tanonciskolai-bizottság beadványa bizottsági tag választás iránt.
24. Hivatalos jelentés a július, augusztus, szeptember és október havi pénztárvizsgálatról.
25. Özv. Kothstein Jánosné és társa kérvénye üzletbérlet átruházása iránt.
26. Haidvogel Lajos kérelme üzletbérlet átruházása iránt.
27. Hivatalos jelentés a behajthatlan járdakövezési hátralék leírása tárgyában.
28. A Kiss Ernő szobor-bizottság kérelme segély iránt.
29. Hivatalos jelentés a Bene Dezső volt városi főszámvevő terhére nyilvántartott összegek leírása tárgyában.
30. Krsztics János volt polgármester előlegelszámolása.
31. Krsztics János kérvénye térítmény visszafizetés alól való felmentés iránt.
32. Hivatalos jelentés az elemi károk megállapítása körül felmerült költségek mikénti fedezése tárgyában.
33. Hivatalos jelentés Naszke Ernő városi írnök felmentése tárgyában.
34. Hivatalos jelentés a baromfi-kiállítás díjazására tiszteletdíj adományozása iránt.
35. Hivatalos jelentés a villammi részére szükséges árammérők beszerzése tárgyában.
36. Hivatalos jelentés a beszerzett mezőrendőri könyvecskék tárgyában.
37. Hivatalos jelentés a vár. ügyész helyettesítéséről.
38. A D. M. T. E. helyi bizottságának kérvénye segély iránt.
39. Arendt Ferenc bérlő kérvénye bérösszeg fizetés alól való felmentés iránt.
40. Reitter Oszkár rendőrkapitány szabadság iránti kérvénye.
41. Özv. Kovács Antalné halotti negyed kiutalása iránti kérvénye.
42. Kocsent Pál kérvénye a kaszinó-kertnek a Bakits-utca felé való megnyitása iránt.

többet vagy kevesebbet, de mindenütt lehet valamit lopni. On igen művelt lelkületű, így jól tudja, hogy mit rejt igazában a csalóka erényvel és becsülettel felcicomázott emberi lelek s szükségtelen, hogy ezt az állítástomat súlyos érvekkel és tényekkel beigazoljam.

Pszichológiai és szociális felfogással meggyeztek szavai, úgy hogy szinte önkéntelenül mondtam: „Igaz van”. Majd mindjobban nekiháborodva, elegáns betöröm így folytatta:

— Elmondom, ami magamra vonatkozik. De azért rövid leszek. Először is kereskedő voltam, de a piszkos ügyek, melyekbe a kényszer sodort, az alávaló fogások és hamis mérlegek visszatartók voltak gyöngéd lelkemnek, mely a jószívűség és tisztesség bélyegét viselte magán. Bucsat vettem a kereskedelemről és bankbizományos lettem. De ezt még jobban meggyűlöltem. Édes Istenem, nem vette be gyomrom, hogy olyan üzleteket igazgassak, amelyek nem léteznek, hamis papírokat és hamis pénzt hoznak forgalomba, nem létező erdőségeket, országrészeket és bányákat finanszírozzak! Kézzelel-lábbal azon törekedve, hogy a más pénze az én pénztáramba vándoroljon, fényes igéretekkel ügyfeleim anyagi bukását idézzem elő, hidegen, előre kiszámított raffiniával, hazugsággal. Újságíró lettem ekkor. Egy hónap azonban ebből is elég volt arra, hogy meggyőződjön arról, hogy itt csak olyan ember boldogulhat, aki egyéni meggyőződését feladja s a legkülönbözőbb érdekeket szolgál. . . . A politikára vettem ezután magamat . . .

Nem állhattam meg kacagás nélkül beszédjét.

— Igaza van — folytatta — a politikáról többet nem is igen beszélhetünk, mint megmoso-

lyogjuk. Röviden: megpróbáltam mindent, ami egy intelligens és jobberősű fiatalembernek a köz- és magánéletben kínálkozik. Világosan láttam, hogy a tolvajlás, bármilyen néven nevezik, minden törekvésnek egyetlen és főcélja. Erre az eredményre jutottam: Miután az ember veleszületett lopási hajlamát ki nem vetkőzheti, tisztességesebb és becsületesebb egyenes uton járni, egyszerűen lopni; mint embertársai javait más és más titulusok, a tisztesség látszatába burkolt csalárságok révén összeharcolni.

— Tehát lopok minden nap; éjjel előkelő házakba török be: egyszer mindenkorra a máséból szerezem be szükségleteimet, amennyi éppen kell a világban való szereplésemre. Ez minden éjjel egy órát vesz igénybe, a klubban játszott kártya és a béli tereferé között. Leszámítva ezt a csekély időt, úgy élek, mint bárki más. . . . Több klubban tagja vagyok s kitűnő társadalmi összeköttetésem vannak. Nemrég a miniszter rendjellel tüntetett ki. És ha jó fogásom akadt, a föld legnagyobb embere vagyok. Mert én ösztönösen teszem azt, amit mások keserves utakon s órcátlan módon tesznek. . . . Lelkiismeretem tiszta s nem érzek lelki furdalást, mert mindazok között, akiket csak ismerek, az egyetlen vagyok, kinek elvei megegyeznek tetteivel s aki azon az uton halad, amelyet a természet jelölt meg.

Egészen megvilágosodott már s fényes nap-sugár szűrődött be a függöny nyílásán. Felszólítottam ismeretlen gavalléromat, hogy reggelizzen velem. De ő figyelmeztetett, hogy frakkban van s ily nagy inkorrektussággal nem akar megsérteni.

Octave Mirabeau.

segében rendeztek ünnepélyt. Itt először a „Szózat”-ot énekelte a vegyeskar, utána Makra Imre aracsai lelkész, a gazd. kör elnöke lépett fel a pódiumra és szívhöz szóló beszédet mondott Deák Ferenc életéről, hazafiasságáról. Majd ismét a vegyes kar énekelte. Sáfány Lajos szavalt. Végül a „Hymusz”-t énekelte a vegyeskar. Az ünnepély után bankett volt.

— **A kikindai új plébános beiktatása.** Nagy fényességgel és ünnepélyességgel készül a nagykikindai r. k. egyházközség új plébánosát, Káplár Mihályt fogadni és diszes hivatalába iktatni. A beiktatási ünnepély az eddig megállapított program szerint november hó 3-án fog végbemenni a következő sorrendben. Délelőtt 11 órakor nagy felvonulás a városi indóházhoz és a plébános fogadása, mely alkalommal Kasztory János hitközségi elnök mondja az üdvözlő beszédet. A templomban rövid ima után Hoffmann János kerületi esperes, a plébánián pedig Pörzsölt Géza adminisztrátor fogadja az új lelkészt. Este 7 órakor a hitközség tagjai a polgári dal-egyesület közreműködésével faklyászenét rendeznek a plébánia lak előtt, ezt pedig 8 órakor bankett követi a Városi-szálló helyiségeiben.

— **Megyebizottsági tagok választása.** Nagykikindán dr. Ebnér Alajos és Mateits Mihály elhalálozása folytán megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helyekre november hó 4-én ejtik meg a választásokat a városházán.

— **Ünnepelt iskolaigazgató.** A napokban ünnepelte a kisoroszi állami tantestület Reck Ottó állami iskolai igazgató tanítói működésének 10 éves emlékét. Az ünnepélyre egy 4 tagú küldöttség hívta meg a tanterembe, amely szépen fel volt díszítve. Itt Stein Miklós üdvözölte és átnyújtott neki egy szép babérokoszort, nagy hatalmas nemzeti színű szalaggal ezen felirattal: „Kisoroszi kartársaid 10 évi tanítói működésed emlékére”. Azután egy VI. osztály tanuló szavalt kisérletében a tanulóknak nevében egy csokrot nyújtott át. Üdvözölte továbbá az előjáróság, a lakosság, uradalmi tisztség. Az ünnepély után az ünnepelt a tantestületet, előjáróságot s az összes intelligenciát egy kis villásreggelire hívta meg, hol vidáman ünnepelték tovább a jubilánst.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kókies A. F. helybeli kereskedő, mint minden évben, úgy ez idén is mintegy 50 korona értékű kézmunka anyagot adományozott az állami iskolai szegénysorsu tanulóknak való kiosztás céljából. Az intézet jöttevőjének eme nemeslelkű adományáért ezton is köszönetet mond Baden Károly igazgató.

— **A pancsovai kiállítás.** Pancsova, ezen exponát fekvésű élénk kereskedelmi végváros és vidéke, mely alig harminc éve élvezi, az anyaországhoz történt visszacsatolása óta, a politikai, társadalmi és gazdasági fejlődésre nézve olyan nélkülözhetetlen polgári szabadságot, tudvalevőleg a jövő 1904. év nyarán helyi ipar- és mezőgazdasági kiállítást rendez, mely iránt az érdekelt vidék iparosai és mezőgazdái már most is élénk érdeklődéssel viseltetnek. Pancsova város, a temesvári ipar- és kereskedelmi kamara, és egyes iparistületek már eddig is tetemes, ezekre menő anyagi támogatást szavaztak meg a kiállítás céljaira. Ha figyelembe vesszük még, hogy a földmívelésügyi és kereskedelmi kormány is, tekintettel a kiállítás területnek a külfölddel szomszédos fekvésére, bizonyára a legmesszebb menő anyagi és erkölcsi támogatásban fogja részesíteni Pancsova város kiállítását, úgy ez egyrészt mindenesetre szép sikerrel fog járni a kiállításra nézve, másrészt pedig kedvező alkalmul fog szolgálni ezen vidék különleges viszonyainak és ipar- és mezőgazdasági termékeinek alapos tanulmányozására.

— **Moteros kocsi.** Aradról jelentik lapunknak: Az arad—csanádi vasutak tegnapi igazgató-sági ülésén Vásárhelyi Béla vezérigazgató terjesztette elő a motorkocsi forgalomról szóló első félévi jelentést. Március 15-én lépett életbe a motorforgalom, melyet mint uttörő, legelsőnek az Acev. alkalmazott Magyarországon. Az újítás minden tekintetben bevált; leszámítva még azt is, amit a személyforgalomban elvont a motoros a rendes vonatokról, mégis fényes az eredmény, mert a motoros územ a befektetett tőke 19 százalékát hozta meg tisztán már az első félévben. A motoros által az utasok száma két-háromszor, sőt négyszer akkora is emelkedhetik, mint amilyen eddig volt. Hat hónap alatt a motoroson az összes utasok száma 92.000 volt, a rendes vonatokról pedig csak 45.000 utas vonatott el, a tiszta szaporodás tehát 47.000 utas, ami 102 százalékknak felel meg. A motoros félévi bevétele körülbelül 36.000 korona volt, kiadása 21.000 korona, maradvány tehát 15.000 korona, ami 117.000 korona befektetett tőke hat hónapi jövedelmének felel meg. A jelentést tudomásul véve, a fényes eredményre való tekintettel elhatározta az igazgatóság, hogy a motoros-forgalom fejlesztése céljából az aradi Weitzer-fele vaggongyárból még két De Dion-rendszerű gőzmotorkocsit és két mellékkocsit fog beszerezni 68.000 korona költséggel. A tapasztalat ugyanis megmutatta, hogy az eddigi bajok és részben jogosult pancsoz-

éppen a motorkocsi és igényes újabb kocsit szétvették a kocsikba

Kereskedő VII—1903 vagy elvont a városára a keres értéket a levélpostával mindenki hogy a mentesítés posztára levelezőmenyek. szedend 1-től kezdő porto ös ragassza elégtelen E célra korona a portojel ellátott részszel, értékszám méter kiállítva. másba for magyar ké méter szonovall közepén zóvel. A közötti szálagdísz részén a „Filiér” néven tírt értékszám szinben ki postai kü nem lehet ben, a és elszár közönség fizetésekereserésertaloknak s 1-től kezdő összegek hivatalok a jogosított elégtelen postai portojegy követelt a levélpostaszalagját bármely

16. és 17. törtek a mézszárs onnan el. A Rásit a szavly esavargó Lajos re A kihallg delmese elhatároz a vásárt szemelt akartak a kerítés meghiusi vihesse. székhez ahonnan kulesot nekik a azután zacsokt azután pedig penzesz dobtak. mánybó a lopás elasta pénzből loptak el tatják az

dráma j 8 óra t Rész röpített bala fej merényl

éppen abból keletkeztek, hogy kevés lévén a motorkocsi, tulságos mértékben kihasználattak és igénybe vétettek. E bajokon segíteni fog a két újabb kocsi fizembehelyezése. A torontáli közönséget ez az ügy annál inkább érdekli, mert most vették terbe a mi vonalainkon is az első motorkocsik beszerzését.

A postai küldemények bérmentesítése.
Kereskedelemügyi m. kir. miniszter 58.246. VII—1903. sz. rendelete, a bérmentesítés nélkül, vagy elégtelen bérmentesítéssel postára adott levélpostai küldemények portoösszegeinek lerovására kiadott portójegyek tárgyában. A rendszer értékelésében és hogy a közönség a levélpostai küldemények után a kézbesítés alkalmával fizetendő postadíjak (portoösszegek) iránt mindenkor kellőleg tájékozva legyen, elhatároztam, hogy a kir. posta- (távirda-) hivatalok, a bérmentesítés nélkül, vagy elégtelen bérmentesítéssel postára adott levélpostai küldemények (levelek, levelezőlapok, nyomtatványok, keresztikötésű küldemények, áruminták és üzeti papírok) után beszédendő portoösszegeket, folyó évi november hó 1-től kezdve portójegyekben röjjük le, illetve a portoösszegek megfelelő értékű portójegyeket ragasszanak föl magára a bérmentesítetlen, vagy elégtelenül bérmentesített levélpostai küldeményre. E célra 1, 2, 5, 6, 10, 12, 20, 50 fillér és 1 korona értékű portójegyeket bocsátottam ki. Ezek a portójegyek tipografiai nyomásban, vízjeggyel ellátott vékony, fehér papíron és enyvezett hátsórésszel, füzöld színű képnymással és feketeszínű értékszámokkal 26 milliméter széles és 22 milliméter magas csépkézett szélű alakban vannak kiállítva. A vízjegy rajza a papirosivekben egymásba fonódó közzöket ábrázol, azok közepén a magyar korona képével. A portójegyek 23 milliméter széles és 19 $\frac{1}{2}$ milliméter magas képe egy vonallal határolt fekvő hossznegyszöglet ábrázol, közepén tojásdad vonal által határolt fehér mezővel. A négyszög és a tojásdad alaku mező közötti részt magyaros jellegű ékítményes és szalagdiszítványok töltik ki, melyekből a kép felső részén a „Magyar kir. posta“, alsó részén pedig a „Fillér“ szavak fehér alapon a kép zöld színében tűnnek elő. A tojásdadalakú mezőbe az értékszámok testes arab számjegyekkel fekete színben vannak belenyomva. A portójegyeket postai küldemények bérmentesítésére felhasználni nem lehet és azok kizárólag a postai belkezelésben, a beszédett levélportoösszegek lerovására és elszámolására szolgálnak. Ezeket tehát a közönség részére elárulítani, vagy a közönségtől fizetéseken, postai díjak lerovására, vagy becserélésére elfogadni, a posta- (és távirda-) hivataloknak szigorúan tilos. Folyó évi november hó 1-től kezdve, a közönség csakis azon portóösszegek beszédésére tekintse a posta- (és távirda-) hivatalokat, illetve a kézbesítő levélhordókat följogosítottaknak, a melyek bérmentesítetlen, vagy elégtelenül bérmentesített fennebb említett levélpostai küldeményekre fölragasztott megfelelő portójegygyel vannak kiróva; az ily jegyek nélkül követelt porto megfizetését pedig tagadja meg és a levél borítékát (a küldemény burkolatát, kereszt-szalagját) küldje be bérmentesítetlen levélben bármely posta- és távirda-igazgatóságához.

Elfogott betörők. Megirtuk, hogy e hó 16. és 17-ike közötti éjjel ismeretlen tettesek betörték a Ferenc József-téren levő Bauer-féle mézszárszéke, a hol a pénztárt felfeszítették s onnan 57 korona és 26 fillér készpénzt loptak el. A betörőket a rendőrségnek most sikerült Rásits Péter, Geyer Lipót és Miloszlavlyevics Bozsidar foglalkozás nélküli csavargók személyében elfogni, a kiket Berkes Lajos rendőrhadnagy nyomában ki is hallgatott. A kihallgatás folyamán a három jó madár töredelmesen bevallotta azt, hogy azon az éjjelen elhatározták, hogy betörő körutat tesznek s eleinte a vásártéren levő Csakován Márkó-féle házat szemelték ki prédául, a honnan fosztott tollat akartak lopni a padlásról. Geyer már át is mászott a kerítésen, a kuttyák hangos ugatása azonban megghusította a tolvajt abban, hogy tervét keresztül-vihesse. Innen mentek azután a Bauer-féle mézszárszékekhez, előzőleg azonban a kaszinó kertben jártak, ahonnan erős drótot kerítettek, amelyből tolvajkulcsot készítettek s ennek segítségével sikerült is nekik a mézszársék ajtaját kinyitni. A pénztárt azután egy baltával felfeszítették s a vászonzacskókba kötött pénzt elemelték s a Béga partján azután megosztzkodtak a zsákmányon. Hogy pedig a bűnjelétől megszabaduljanak, úgy a pénzeszacskókat, mint a tolvajkulcsot a Béga-ba dobták. Geyer még azt is eladta, hogy a zsákmányból réses részt, vagyis 19 korona és 8 fillért a lopás elkövetése utáni éjjel a kaszinó-kertben elásta s midőn azt ismét elő akarta venni, a pénzből egy 5 koronás hiányzott, melyet társai loptak el a rejtékhelyről. A betörők ellen folytatják az eljárást.

Véres családi dráma. Véres családi dráma játszódott le Nagyikindán tegnapelőt este 8 óra tájban Stassik László ügyvéd lakásán, ahol Mész Ferenc gözmaimi munkás revolvergolyórt röpített Stassikéknál szolgáló neje, Mész Borbála fejébe. Vadállatias színt kölcsönöz a véres merényletnek az, hogy Mész Borbála saját

18 éves suhanc fia is segédkezett apjának a gyilkossági kísérletben. A házaspár már régóta rossz viszonyban élt egymással, a férj állandóan verte az asszonyt, amiben rendes segítőtársa a fia volt, aki rendszerint vasvillával verte a saját édesanyját. A szerencsétlen asszony több ízben szökött meg kintzótól, de mindannyiszor engedve a fenyegetéseknek, visszatért házi tűzhelyéhez. Férj és fiu most is visszahívták, de ezúttal az asszony állhatatos maradt s visszatérésről halálni sem akart s a tegnap déiben nála járt férjét elutasította. Este 8 órakor apa és fiu megint megjelentek nála s a fiu bement a konyhába anyját kihívni, ez azonban vonakodott, mire Mész Ferenc az ajtót kifeszítvén, kétszer egymásután lött feleségére. Az első golyó nem talált, a második azonban a nő halántékába furódott, mire fia elszaladt, de a férje még jó ideig ott maradt és nyugodtan nézte a vértócsában fetrengő asszonyt, akit súlyos sebével az ottani kórházba szállítottak. Mész Ferencet és fiát a rendőrség letartóztatta.

Az osztálysorsjáték véghezvitele alkalmával a 602.000 korona nyeresemény és díj az előnyösen ismert Beifeld József bankháza (Budapest, Károly-körut 1.) által nyolc nyolcadban eladott 36037. számú sorsjegyre esett. Örvedetes, hogy mind a 8 sorsjegyet szegény emberek vásárolták, kik most egyszerre gazdag emberek lettek. I. osztályú sorsjegyek ezen szerencsés fölarusítónál már most kaphatók.

TÁVIRATOK.

A válság.

A kilences bizottság megállapodásai.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Félhivatalosan jelentik: A szabadelvűpárt kilences bizottsága ma délelőtt 10 órakor ülést tartott, melyen a bizottság valamennyi tagja jelen volt, Hieronymi Károly kivételével. Az ülésen részt vett Lukács László is. A bizottság, mely félgyig tanácskozott, az ülésen megállapodásra jutott. Lukács László ma délután Bécsbe utazott, hogy a bizottság megállapodásáról jelentést tegyen a felségnek. A bizottság Lukács bécsi útja után, előreláthatólag hétfőn, megtarthatja záróülését s a szabadelvűpárt valószínűleg a jövő hét elején tartandó értekezletén szintén foglalkozhatik a bizottság munkálatával.

Mit végzett a kilences bizottság?

Budapest, október 23 (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mikor a kilences bizottság ülése véget ért, a teremből kijövő bizottsági tagokat nagyszámu képviselő és újságíró vette körül, de nem tudhattak meg tőlük semmi határozottat arra nézve, hogy a bizottság mit végzett.

A bizottság megállapodásairól természetesen a legkülönbözőbb hírek terjedtek el. Egyik verzió szerint a bizottság teljesen fentartotta eddigi álláspontját, más hírek szerint semmi jogot nem adott ugyan föl a bizottság, de elejtette volna Apponyi módosításait, mert a bizottság többsége a hírek szerint úgy nyilatkozott, hogy a királylyal nem huzhatnak ujjat. Mint különben beszélnek, Apponyinak nincs észrevétele az ellen, hogy az ő módosításait elejtették s így a szabadelvűpártban semmi széthúzás nincs. Természetes, hogy mindezek a dolgok csakis híresztelés számba mehetnek.

A király látogatása.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, ő felsége ma meglátogatta E u grófot a Sacher-szállóban.

A román királyi család Bécsben.

Budapest október 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből táviratozzák: A román trónörökösne ma gyermekeivel Bécsbe érkezett.

Nagy robbanás.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Magyaróvárról táviratozzák: Az itteni patrongyárban ma nagy robbanás történt. A robbanás Streich Hermin 19 éves munkásleányt darabokra szaggatta, megölte azonkívül Hochleiter Mária 15 éves munkás leányt. A vizsgálat folyik, hogy a robbanást mi idézte elő.

Felmentett gyilkosok.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Mármaroszigetről táviratozzák, az itteni esküdtbírósg ma tárgyalta Pap Dániel, Bodnár István és Bodnár Mihály földmivesek bűnyűgét, akik tavasszal megölték Pollák Artur vissoroszi földbirtokost és hirhedt uzsorást, azután önként jelentkeztek. Az esküdtszék a mai tárgyaláson mindahármat fölmentette. Az ítélet kihirdetésekor a vádlottak térdreborultak s zokogva hangosan imádkoztak.

A német pénzügyek.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Berlinből jelentik, most már egészen bizonyos, hogy a pénzügyminiszterek értekezletén tulajdonképen az egyes államoknak a birodalomhoz való viszonyát kellett újból megállapítani. Egyes német államokban nagy az elégedetlenség, mert a birodalmi költségek nagyon terhesek. Jó forrásból származó jelentések szerint alapos reformra van kilátás.

Az uzsora ellen.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti táv.) Bécsből jelentik: A héten ankétet fognak tartani, melyen nemzetgazdasági, társadalmi és jogi oldalról vitatják meg a személyi hitelt és az uzsorát. Az ankétet a kulturpolitikai társaság rendezi.

Egy híres tanár visszavonulása.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Berlinből jelentik, Fischer Kuno, a leghíresebb német esztetikus, ki most töltötte be 80-dik életévét, visszavonult a heidelbergi egyetemen 30 évig viselt tanári állásától.

Földrengés.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ ered. táv.) Bozenből érkező jelentések szerint tegnap ott földrengés volt. A földrengés több erős lökésből állott, a melyek azonban nagyobb bajt nem csináltak.

Nagy tűz.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Trientből jelentik, tegnap ott nagy tűz pusztított. A tűz több házat elhamvasztott s 23 családot tett hajléktalanná.

Sztrájk mindenfelé.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti táv.) Roubaixban, a hol majd az összes munkások sztrájkolnak, több munkáscsoport megegyezésre jutott a munkaadókkal s így a sztrájkolók egyrésze munkába állott. Ot gyár azonban még zárva van.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti táv.) Bilbaoban, mint Madridból jelentik, a sztrájk mind aggodalmasabb jelleget ölt. A sztrájkolók száma 19 ezerre szaporodott s magatartásuk fenyegető, miért is a csendőrséget megerősítették. A vasuti közlekedést be kellett szüntetni.

Budapest, október 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kasselből jelentik, hogy az ottani építő-iparosok sztrájkja véget ért, miután a munkások megegyeztek a munkaadókkal.

Határidő-üzenet.

Budapest, október 23. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyjából változatlanok. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.60 — —
Buza (áprilisra 1904.)	7.72 — —
Tengeri (májusra 1904.)	5.38 — —
Zab (októberre)	5.42 — —
Rezs (októberre)	6.25 — —

Szerkesztői üzenetek.

Katona-olvasó. A novemberi előléptetésekről csak annyit tudunk, hogy a közös a hadügyminiszterium az előléptetéseket előkészítette s fel is terjesztette a kabinetirodába.

H. Z. 9—11-ig és délután 3—6-ig.

Hervadt lilium. Nem válik ugyan be, de azért csak próbálgasson, mert első munkája határozott tehetségre vall.

Zs. Köszönettel vettük a küldeményt. A napokban sorát ejtjük.

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1903. évi október hó 16-tól 1903. évi október hó 22-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Parausnitz Dusáné Pirosev Káta tulajdonát képező 16 hold szántót megvette Pirosev Zsiva 700 koronáért.

Babinszki István tulajdonát képező 1994. öi. számú házat megvette a Nagybecskereki bórparosok szövetkezete. Schvertlich Nándorné szül. Pototsnik Márta tulajdonát képező 8 hold szántót elajándékozta Schvertlich Alajosnak.

Engel Samu tulajdonát képező 1958. öi. sz. házat megvette Konecsk Katica 3000 koronáért.

Mandonits Anna tulajdonát képező 1894. öi. számú házat megvette Kehrler Helén 2500 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztek a Nagybecskereken, 1903. évi október hó 23-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	7.20 korona
kétszeres		6.80
rozsa		5.50
árpa		4.80
zab		5. —
kukorica		5.30
" (új)		5.20
repce		10. —
széna I.		3. —
" II.		2.50
szalma I.		1.50
" II.		1. —
burgonya	50	1.20
marhahús I.	1 kilogr.	1.04
" II.		— .96
borjú hús		1.20
disznó hús		1.12
juh hús		— .80
zsir		1.80

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.

Pancsováról: délután 5 óra 55 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.

Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.

Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.

Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.

Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Szép
gyümölcsfákat,
disz- és fenyő-csemetéket,
rózsákat stb. stb.

ajánl

Gróf Nákó Sándor-féle

kereskedelmi faiskola,
Nagyszentmiklós.

(832—3.3)

Pénzt, sok pénzt,

ha v o n k é n t 1000 koronáig kereshet
mindenki tisztességesen minden szak-
ismeret nélkül.

Küldje be címét E 978 jellege alatt
a következő címre: **Annoncen-Ab-
teilung des „Merkur“ Mannheim,**
Meerfeldstrasse. (774—52.22)

Nagybecskerek

Telefonszám 45.

Szén és pirszén (coaks) nagyban.

Aninai fűtőszén, mely a porosz szenet teljesen pótolja, és pedig darabos és kockaszén, továbbá gyári szén kazánfűtésre és mosott kovácsszén, végül első minőségű szén-szész- és bányakösz kapható, — — — — — azonban csak teljes vasuti kocsiakományokban

== Torontálmegeye bármely vasuti állomására szállítva. ==

A feltételeket közli:

Steinitzer Géza,

szénnagykereskedő.

(843—15.1)

5576. tlkv. sz. 1903.

841—11

Árverési hirdetmény kivonata.

A perlaszi kir. járásbíróóság mint tlkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Koltaszky Gyula perlaszi lakos javára 160 korona tőke, ennek 1902. évi november hó 1-től járó 5%-os kamatai, 53 kor. 45 fillér már megállapított, 18 kor. 20 fillér jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881:60. t.c. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében Milinov Jula perlaszi lakos ellen az ezen kir. járásbíróóság területén Perlasz község határában fekvő és a perlaszi 1252. f. 1591. foly. 2903. számú tlkvben foglalt 434. sz. ház és 790 □-öl házhelyre 632 korona becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezenel közhírré teszi.

A nyilvános árverés a kir. bíróóság, mint tlkvi hatóság hivatali helyiségében 1903. évi november hó 14-ik napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő egy a telekkönyvi hivatalban, mint Perlasz községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

3. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíróóság mint tlkvi hatóságnál, 1903. évi augusztus hó 17-én.

Cziróni Gyula,
kir. aljárásbíró.

A torontáli helyi érdekű vasutak r. t. elsőbbségi kölcsönkötvényeinek 1903. október hó 14-én tartott sorsolásnál kihuzott számok jegyzéke. (839—3.2)

1 drb à 10.000 korona.

15.034.

15 drb à 2000 korona.

10.294, 10.390, 10.477, 10.490, 10.711, 10.712, 10.926, 11.240, 11.241, 11.742, 12.072, 12.294, 12.295, 12.323, 12.438.

23 drb à 1000 korona.

5576, 5690, 5747, 6796, 6839, 7211, 7212, 7243, 7247, 7254, 7373, 7374, 7432, 7564, 7673, 7680, 7893, 7950, 8032, 8089, 8105, 8174, 8269.

32 drb à 200 korona.

1728, 1822, 1834, 1848, 2296, 2494, 2435, 2487, 2533, 2541, 2592, 2648, 2653, 2677, 2695, 2725, 2731, 2732, 2733, 2748, 2766, 2835, 2904, 2993, 2996, 2997, 3013, 3063, 3064, 3065, 3225, 3267.

(840—1.1)

Torontálmegeye bánlaci járás főszolgabírájától.

2545. szám 1903.

835—2.2

Pályázat.

Torontálmegeye bánlaci járásához tartozó szócsefaluvi körjegyzőségben a körsegédjegyzői és körirnoki állásra pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni ohajtokat, hogy az 1883:1 t.c. 6. §-a és az 1900. évi XX. t.c. 3. §-ában előirt képzettségüket igazoló okmányokkal fölszerelt kérvényüket f. évi november hó 10-ének déli 12 órájáig annyival is inkább nyujtsák be, mert a később érkezöket figyelembe nem veszem.

A körsegédjegyző javadalmazása: évi 800 kor. A körirnoki javadalmazás: évi 600 korona.

A választás határidejét utólag fogom kitüzni.

Bánlak, 1903. évi okt. 20-án.

Hauser,
főszolgabíró.

Nemzeti Sport

Vívás, football, lóspört, atletika, céllövés, evezés, uszás, automobil és minden egyéb sportot foglalkozó képes hetilap.

E rendkívül élénk, érdekes, dusan illusztrált és tartalmas újság tulajdonosai **Leopold Gyula**, az Általános T. dősítő szerkesztője és **Fodor Károly** műegyetemi vívómester, nem kímélnék költséget, időt és fáradságot, hogy a „**NEMZETI SPORT**“, mely a Magyar Athletikai Szövetség, a Magyar Lapdarugók Szövetsége, a Magyar Athletikai Club, a Fővárosi Vívó-Club, a Budapesti Posta- és Távirada-Tisztviselők Sportegyesülete és a Ferencvárosi Torna-Club hivatalos lapja, minden tekintetben megfelelően hivatásának, **miért is minden sportbarátnak legmelegebben ajánlható.**

Az előfizetési díj egész évre 12 korona

fél „ 6 „

a kiadóhivatalba: negyed „ 3 „

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 54. küldendő.

Egyes szám ára 20 fillér, minden nagyobb

dobánytözsében kapható.

Mutatványszám kívánatra ingyen.

(834—3.2)